

Bijlage 2: Landelijke ontwikkelingen beschut werk (loonvormende arbeid)

Sinds de vaststelling van het beleidsplan Participatiewet zijn er landelijk verschillende stappen genomen, die van invloed kunnen zijn op de lokale besluitvorming omtrent beschut werk. Er is lagere regelgeving vastgesteld, een motie aangenomen, onderzoek gedaan door SZW en een Kamerbrief verschenen, waarin extra ondersteuning is aangekondigd.

Besluit advisering beschut werk

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een aantal onderdelen van de Participatiewet uitgewerkt in lagere regelgeving, via een Algemene Maatregel van Bestuur (AMVB). In het 'Besluit advisering beschut werk' (11 december 2014) worden de criteria vastgelegd op basis waarvan UWV mensen beoordeelt die door gemeenten worden voorgedragen voor een advies beschut werk. UWV adviseert uitsluitend op verzoek van het college of iemand tot de doelgroep beschut werken behoort; een duidelijk onderscheid met de Wsw waar de persoon zelf een verzoek tot indicatie kon indienen. Voorwaarde voor positieve advisering door UWV is dat de betreffende persoon in staat is loonvormend werk te doen. Indicatie tot de doelgroep leidt tot een zware inspanningsverplichting voor de gemeente om de betreffende persoon in een dienstbetrekking onder beschutte omstandigheden aan de slag te helpen.

Onderzoek SZW

De inspectie SZW heeft in 2015 onderzoek uitgevoerd naar de stand van zaken wat betreft de invulling van beschutte werkplekken bij alle gemeenten. Uit het onderzoek blijkt dat er veel sprake is van beleidsvoornemens bij de gemeenten, maar nog niet van concrete invulling. De overwegingen van gemeenten om wel of geen beschut werk aan te bieden zijn zowel financieel als sociaal van aard. Veel is afhankelijk van lokale omstandigheden.

Motie Karabulut en Kerstens

Op 23 september 2015 is een motie aangenomen waarin de regering verzocht wordt om afspraken te maken met VNG, Cedris, sociale partners en UWV over beschutte werkplekken. Het uitgangspunt hierbij is het realiseren van banen *tegen een salaris* en dus geen dagbesteding of vrijwilligerswerk voor een uitkering. In de pilot alternatief beschut werk is geen sprake van een salaris.

Kamerbrief over stimulering beschut werk

Op 18 september 2015 is een Kamerbrief over beschut werk gepubliceerd van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Jetta Klijnsma). In de Kamerbrief wordt verwezen naar het rapport van de Inspectie SZW, waaruit blijkt dat gemeenten weliswaar bezig zijn met de inrichting van beschut werk, maar daarin ook erg afwachtend zijn. De staatssecretaris geeft in de brief aan de voorziening beschut werk van groot belang te achten en daarom de inzet op beschut werk nauwgezet te volgen. Klijnsma doet een oproep aan alle gemeenten om beschut werk vorm te geven, maar geeft ook aan ze daarbij verder te ondersteunen. In de jaren 2016-2020 worden daarom landelijk extra middelen van in totaal €100 miljoen cumulatief beschikbaar gesteld. Deze middelen worden ingezet voor drie tijdelijke maatregelen:

1. Een financiële stimulans (bonus) voor gemeenten om beschut werkplekken te realiseren;
2. Extra implementatieondersteuning (met aanjaagteam);
3. Uitbreiding uniforme no-risk polis door UWV met de doelgroep beschut werk.

Financiële stimulans (bonus) beschut werk

Voor de financiële stimulans (bonus) voor gemeenten per gerealiseerde beschut werkplek is circa € 74 miljoen beschikbaar. Het idee is dat gemeenten achteraf op basis van daadwerkelijk gerealiseerde beschut werkplekken de extra middelen ontvangen. Dit gaat volgens het principe één persoon is gelijk aan één plek, ongeacht het aantal uren dat deze persoon op een beschut werkplek werkt. Hierbij wordt gedacht aan een bedrag van circa € 3000 per gerealiseerde beschut werkplek (op grond van artikel 10b Participatiewet) per jaar voor een tijdelijke periode van 5 jaar. Als blijkt dat gemeenten meer beschut werkplekken realiseren dan waarmee in de ramingen rekening is gehouden, wordt dit bedrag navenant verlaagd. De middelen worden toegekend via een decentralisatie-uitkering en zijn vervolgens dus vrij besteedbaar. In 2017 ontvangen gemeenten middelen voor de eventueel in 2015 en 2016 gerealiseerde beschut werkplekken. Gemeenten worden, zodra hier meer over bekend is, zo snel mogelijk

geïnformeerd over het betalingsmoment. De middelen worden verkregen voor alle beschut werkplekken die in een jaar zijn gerealiseerd dan wel gecontinueerd.

Klijnsma geeft aan dat, mocht in 2016 blijken dat gemeenten ondanks de hierboven beschreven handreikingen onvoldoende werk maken van het creëren van beschut werkplekken, zich genoodzaakt te zien wettelijk te verankeren dat gemeenten beschut werkplekken beschikbaar stellen.

Algemeen Overleg (AO) Participatiewet

Op 16 maart 2016 heeft Jetta Klijnsma Algemeen Overleg over de Participatiewet gevoerd met de Tweede kamer. Zij heeft tijdens dit overleg een concrete datum genoemd voor het verplichten van beschut werk: 1 januari 2017. Voor deze wetswijziging is toestemming van de Eerste en Tweede Kamer nodig, dus of dit lukt is nog de vraag.

Omvang

Op Rijksoverheid.nl (voorheen Gemeenteloket) staat informatie over theoretische aantallen beschutte werkplekken per gemeente. SZW gaat in haar overzicht uit van het volgend aantal plekken voor Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar. Het gaat hier niet om personen, maar om jaargemiddelde plaatsen. Dit betekent dat het aantal personen hoger kan zijn.

	L-V	Vs	Ws	Totaal
2016	8	2	1	11
2017	13	4	2	19
2018	17	5	3	25

Conclusie beschut werk

Uit bovenstaande blijkt dat de beleidsvrijheid voor gemeenten voor wat betreft het vormgeven van beschut werk, zoals aangekondigd in de Participatiewet, steeds meer ingeperkt wordt. Onder dreigement van wettelijke verankering, worden gemeenten geacht beschutte werkplekken (loonvormende arbeid) in te richten.

Invulling beschut werk

De wijze waarop invulling wordt gegeven aan deze beschutte werkplekken moet verder worden uitgewerkt. Hierbij staat niet de bestaande infrastructuur (Sw-bedrijven) centraal, maar de beste oplossing voor de inwoner. Hierbij moet een afweging worden gemaakt tussen mogelijkheden van de cliënt, reisafstand en kosten (maatwerk). Voor wat betreft de toekomst van de huidige infrastructuur (Leidschendam-Voorburg), de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk e.o. (DSW), vindt onafhankelijk extern onderzoek plaats. De resultaten hiervan worden deze zomer verwacht.